

Knížákova smršť 44

MILAN KNÍŽÁK, GENERÁLNÍ ŘEDITEL NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

SMRŠŤ MÁ NĚCO VZNEŠENÉHO

ALE SVĚT SE SMRŠK

MÍČ V RUKOU NEEXISTUJÍCÍHO BOHA

ALE I TEN BĚŘE ROŠKA

Volby neukázaly nic nového. Většina našeho obyvatelstva je nakažená levičáctvím a ani čtyřicet let komunistické totality je nevyléčilo. Možná naopak nákazu prohloubilo. Češi totiž neradi přebírají zodpovědnost za svůj život. Chtějí, aby jejich život někdo řídil a zbavoval je základních starostí.

Komunisté hlásali „Člověk to zní hrdě“ a přitom dělali všechno, aby lidem sebrali důstojnost. Dnes se lidé důstojnosti dobrovolně vzdávají za kus žvance. Neumím to pochopit. Případá mi samozřejmě (a krásně), když je člověk schopen převzít za svůj život co nejvíc odpovědnosti.

Už řada lidí přede mnou prohlásila, že každá změna je k horšímu. V mnoha případech je to pravda. Společnost potřebuje určitý čas k tomu, aby vytvořila struktury, které jsou pro její fungování důležitější než zákony.

Současná globální společnost (a teď mluvím o společnosti tzv. západního typu) je pokleslá a největší stupeň této pokleslosti nalézám ve světě informací. Informace ztratila veškerou validitu a změnila se v bezuzdnou hru s pojmy. Stala se přitom nejrozšířenějším zbožím a zasahuje všechny oblasti lidského dění.

V právě uskutečněných volbách se média předháněla analýzami a komentáři, kde si lidové myslitelé a polovzdělanci vymýšleli nejružnější spekulace, hráli si na analytiku, prognostiku až věštcu, aby tak ukázali, jak jsou úžasní.

Politická situace v České republice mě stále udivuje. Nevidím rozdíl mezi tím co hlásají Sociální demokraté a Komunisté, přesto se Socani staví do role jiných a pokrokových.

Považuji za úchylné tvrzení o tom, že opozice je povinna rozvrtávat vše, co dělá vládnoucí garnitura, protestovat za každou cenu, i když k tomu není žádný důvod. **Považoval**

bych za normální, kdyby politické tábory s odlišnými pohledy byly schopny nalézt společné řešení, a to bez pomluv, skandálů, vyhrožování a vydírání.

Neumíme jiné společenské zřízení než demokracii, i když se o skutečnou demokracii nejedná, ta totiž předpokládá lidské společenství, kde všichni jsou na alespoň přibližné mentální úrovni. Demokracie je podobná utopie jako komunismus, poněvadž předstírá, že (téměř) všichni občané jsou schopni a ochotni demokratické principy přijmout. To, bohužel, není pravda. Nevím jak tuto situaci řešit, nelze zavést osvícenou monarchii, jak po tom někteří volají, poněvadž za současného stavu bychom se neuměli dohodnout na osvíceném monarchovi a žádná dynastie, která by je rodila, neexistuje. Nezbyvá nám než se nějak pseudo-demokraticky dohodnout a to neumíme. Je to možná tím, že společnost je destabilizována až do těch nejmenších jednotek. Neumějí se dohodnout rodiny, pracovní kolektivy, obce, atd. V současné době není nejmenší jednotkou společenství dvou, kteří se doplňují, ale jedinec, jemuž společenství s dalšími nahrazuje obecně poskytovaný servis, který patří ke standardům 21. století. To je možná ta stinná stránka pokroku, kterou si neuvědomujeme a která společnost neviditelně destabilizuje. Ale to je na delší úvahu mimo rámec tohoto textu.

Rád bych se zmínil o právě probíhající výstavě Batlinerovy kolekce „Od Moneta k Warholovi“ z vídeňské Albertiny pořádané NG v Praze. Je to kvalitní výstava s řadou zajímavých děl, která jsou v Česku k vidění poprvé. Lidé se o překot valí, aby tuto výstavu spatřili, a většina z nich vůbec neví, že v tom samém domě, ve Veletržním paláci, jen v jiném patře nebo na jiné straně, existují kolekce moderního umění, které patří k nejlepším na světě a kterým se Batlinerova kolekce svým významem zdaleka nevyrovná.

Ve sbírkách NG lze najít obrazy francouzských impresionistů, tedy i Moneta, z toho nejlepšího období, jeden z nejkrásnějších ob-

razů Renoirových, vrcholná díla Cezannova, Van Goghova a Gauguinova, neuvěřitelnou kolekci Rodinových soch a velkou sbírku ranného Picassa, kterou nám závidí celý svět. Samozřejmě, i kolekci obrazů Braquea, Deraina a nesmím zapomenout na jedno z nejdůležitějších děl celníka Rousseau, jeho slavný „Autoportrét“. A samozřejmě mnoho dalších. Toto vše v tzv. Francouzské sbírce ve 3. patře Veletržního paláce. Ale i v prvním patře, kde je výstava Batlinerovy kolekce, jen na druhé straně, je prezentováno mezinárodní umění, kde najdete „Pannu“, jeden z nejkrásnějších Klimtových obrazů, magické obrazy Schieleho a Muncha, velkou kolekci Kokoschkových obrazů, ruské i německé impresionisty, Fontanu, Tapiese, Beuyse, Craiga. V současné době tam visí i velký ranný obraz od Salvatora Dalího. A v dalších patrech najdete neuvěřitelnou prezentaci české moderny, která si s zahraničním uměním v ničem nezadá, naopak, v řadě věcí je zcela výjimečná.

Souběžně s výstavou z Albertina (jen kratěji) probíhá v Národní galerii i neobyčejná výstava Korejského umění s řadou rozsáhlých děl zakladatele videoartu Nan June Paika. Ani o tom nikdo nepíše.

Zvu vás na Batlinerovu výstavu, na Korejskou výstavu, ale především vás zvou na to, co se podařilo NG za její více než 200letou existenci nashromáždit a co jí řadí na přední místo mezi světovými muzei umění.

Češi strašně rádi koukají přes hranice a to, že se v jejich ulici nachází nějaký skvost, si vůbec nevšimnou.

A nakonec mi dovoďte poznámku:

Kdykoliv se někdo vyjádří o nekvalitě našich médií, spoj se všechna v halasně snaze autora takového kroku zlikvidovat, poněvadž média jsou přece hlídacím psem demokracie. Ale já to vidím jinak. Média jsou honícími psi, kteří likvidují všechno a všechny, co se jim nehodí, a mnohdy ani neví, proč tak činí. Jsou to totiž hloupí psi. (Pší psi, odpusťte mi.)